TOMISLAV KARLOVIĆ-KRŠ
(1935—1987)

21. travnja 1987. godine prostrujila je Novim Vinodolskim upravo šokantno tužna vijest, da je umro Tomislav Karlović-Krš, elementarni Novljanin i pjesnik, koji je i svojim određenim osebujnim stilom života i nadahnutom pjesničkom avanturom na čakavštini pobuđivao pažnju i simpatiju mnogih Novljana, potvrđujući se kao jedan od pojmova novijeg novljanskog kulturnog identiteta, koji se tako intenzivno manifestira u postojanoj i strastvenoj ljubavi prema starom i romantičnom primorskom gradu Novom Vinodolskom, kao i u osjećanju ponosa i spoznaji, da su iz njega date mnoge evidentne potvrde rodoljublja, slobodarstva i umjetničkog i kulturnog djelovanja.

Tomislav Karlović-Krš rodio se 6. kolovoza 1935. godine u Novom Vinodolskom, u siromašnoj, radničkoj porodici. Osnovnu školu završio je u Novom Vinodolskom 1950. godine, a u Industrijskoj brodograđevnoj školi u »Trećem maju« u Rijeci, koju je završio 1953. godine, osposobio se za brodskog crtača-trasera. Godine 1960. završio je u Zagrebu Seminar za upravitelje narodnih sveučilišta. Bio je zaposlen u Brodogradilištu »Treći maj« u Rijeci, DIP-u u Novom, Kotarskom odboru SSRNH Rijeka, Općinskom odboru SSRNH Novi, Općinskom komitetu SKH Novi, Narodnom sveučilištu u Novom, Zagrebačkom velesajmu, Ugostiteljskom poduzeću »Lišanj« u Novom i Domu kulture u Novom nalazeći se bilo na rukovodećim dužnostima bilo obavljajući administrativne i druge poslove, angažiran najdjelotvornije i kao rukovodilac u sindikatu i omladinskoj organizaciji. Smrt ga je zatekla na radu u Komunalnoj radnoj organizaciji »Vinodol« u Novom, u kojoj je bio obračunski službenik. Valja naglasiti da je bio veoma aktivan član Riječkog književnog i naučnog društva, sudjelujući u mnogim njegovim javnim nastupima i u propagiranju čakavske pjesničke riječi u Novom Vinodolskom.

Ono po čemu će Tomislav Karlović-Krš ostati zapamćen u svome rodnom mjestu Novom Vinodolskom je njegov pjesnički rad na čakavskom narječju, istina nevelika opusa, koji ga razložno svrstava među nadarene čakavske pjesnike (napisao je nekoliko pjesama i na književnom jeziku), što su se u novije vrijeme identificirali u Novom, odnosno među zapažene čakavske pjesnike Hrvatskog primorja. Karlovićeve najbolje pjesme mogu ući u svaki izbor boljega čakavskoga pjesništva na novljanskom, vinodolskom prostoru. Tomislav Karlović-Krš objelodanio je knjižicu pjesama »Dražice« (Riječko književno i naučno društvo, Rijeka 1976), a pojavljivao se sa pjesmama i u raznim listovima i časopisima: Riječka revija, Sloga, Galeb, Radničke novine, Godišnjak Riječkog književnog i naučnog društva (svezak I) i drugdje. Neće biti nezanimljivo pripomenuti, da je Karlović bio i

autor određenog broja na čakavštini napisanih novljanskih »žitaka«, što se javno čitaju za vrijeme održavanja novljanskih narodnih običaja i karnevalskih priredbi. Bilo bi svakako poželjno, da se u datom trenutku objelodani na jednom mjestu sve ono što je autor napisao, kako bi budući interpret njegova čakavskog pjesništva adekvatnije valorizirao njegovu poziciju u kontekstu čakavskog pjesništva Vinodola i Hrvatskog primorja.

Karlovićeve čakavske pjesme napisane su u tradicionalnom manirizmu čakavske poezije, odlikujući se neposrednošću, jednostavnošću i jasnoćom, pune spontanih emocijskih naboja, ponekad čak i naglašeno sentimentalnih, koji prožimaju sva ta njegova viđenja rodnog grada, u kojima projicira svoje dublje doživljavanje ljepota novljanskog pejzaža i sudbine malih, radišnih i siromašnih novljanskih ljudi, kao i njihovu organsku povezanost sa svojim dragim starim i novim Novim. Taj novljanski emocijski retuš u njegovim pjesmama bit će razlog, da će Novljani i ubuduće rado posezati za njima, što će ga zacijelo učiniti neizbježno prisutnim u pogledu bilo koje novije kulturne povijesti Novog Vinodolskog i Vinodola. Njegvoa iznenadna i prerana smrt onemogućila je da ostavi iza sebe još toliko potvrda svoje simpatične pjesničke nadahnutosti, unutar koje je Tomislav Karlović-Krš zaista uspijevao, kao malo tko od Novljana, iskazati tipični mentalitetski zavičajni, romantičko-sentimentalni osjećaj Novljana, toliko privrženih svome rodnom gradu i njegovoj burnoj, slobodarskoj i kulturnoj sadržajnoj i slavnoj prošlosti.

Dragomir Babić